

Aan Veiligheidsberaad	Portefeuillehouder Lenferink	Agendapunt 6
Van Voorzitter	Adviseur Bestuursondersteuning VB	Datum vergadering 2-11-2020

Onderwerp: Consequenties Twm voor veiligheidsregio's en VB

Voorstel

Het Veiligheidsberaad wordt gevraagd:

- > Als landelijke lijn te hanteren dat zolang er sprake is van landelijk uniforme regelgeving passend bij het inschalingsniveau 'zeer ernstig', we als regio's in GRIP 4 blijven;
- > De rol van de voorzitter nader uit te werken waar het gaat om de situatie waarin er sprake is van GRIP 4 en de situaties waarbij daar niet langer sprake van is;
- > De ministers van VWS, BZK en JenV te verzoeken deze lijn te onderschrijven;
- > Zich uit te spreken over de vraag of de minister van VWS in dit kader tevens moet worden verzocht om conform artikel 58d, lid 1 van de Twm, de bevoegdheden van de burgemeesters, zolang de inschalings situatie van de regio 'zeer ernstig' is te beleggen bij de voorzitters van de Veiligheidsregio's;
- > In te stemmen met het voorstel om te komen tot een model-beleidskader, en daarbij aan te geven welke onderdelen hierin opgenomen zouden kunnen worden;
- > In te stemmen met het voorstel om de huidige coördinerende rol van het Veiligheidsberaad te continueren, ook waar het gaat om afstemming met de Rijksgremia;
- > In te stemmen met het advies om met VNG, BZK, VWS en JenV te komen tot integrale en eenduidige communicatie naar alle betrokken partijen, vóór inwerkingtreding van de Twm.

Onderwerp: Werkwijze onder Tijdelijke Wet Covid-19

Aanleiding

De Eerste Kamer heeft op 27 oktober 2020 ingestemd met de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm). Hiermee is de parlementaire behandeling van deze tijdelijke wet afgerond. De ingangsdatum van de Twm is nog niet bekend: naar verwachting zal dit zijn in de week van 23 november of 1 december 2020. Als de Twm van kracht wordt, moeten de regionale noodverordeningen direct worden ingetrokken. De precieze ingangsdatum hangt onder meer af van de op te stellen ministeriële regelingen. Er is voorzien in twee ministeriële regelingen: één waarin het huidige maatregelenpakket omgezet wordt in die regelingen en één regeling over de mondkapjesplicht. Deze twee regelingen liggen ter consultatie voor in het Veiligheidsberaad van 2 november 2020.

Ook wordt nagedacht over een ministeriële regeling die regels stelt over de informatievoorziening. Artikel 58t Twm omvat een verplichting voor de burgemeester tot het structureel verstrekken van informatie aan de minister van VWS. Hiermee wordt voorzien in een informatiebehoefte om effectief uitvoering te kunnen geven aan de bevoegdheden onder de Twm via ministeriële maatregelen. De informatie wordt verzameld door de voorzitter van de veiligheidsregio. Om te zorgen dat deze informatie uniform is en voorziet in de behoefte kunnen

bij ministeriële regeling regels worden gesteld over de soort informatie die de burgemeester verstrekt en de wijze waarop de burgemeester de gegevens en inlichtingen verzamelt en verstrekt.

In de aanloop naar de daadwerkelijke inwerkingtreding van de Twm is er door verschillende partijen aandacht gevraagd voor het in kaart brengen van de praktische gevolgen van deze tijdelijke wet en de communicatie daarover. Het Veiligheidsberaad heeft hierover recent een eerste bespreking gehad. Ook door de VNG en de ministeries van Binnenlandse Zaken, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt gewerkt aan het in kaart van de praktische gevolgen. Er is vanuit het Veiligheidsberaad en de VNG overleg met alle betrokken partijen hierover. De wens is uitgesproken te komen tot één integraal (FAQ-)document dat in de communicatie naar de verschillende partijen (Veiligheidsberaad, burgemeesters, college's van B&W, gemeenteraden) gebruikt kan worden. Gelet op de complexiteit van de inhoud, het aantal betrokken partijen en de tijdsdruk, is het niet gelukt om voorliggende notitie al volledig afgestemd voor te leggen. Deze notitie en de bijlagen daarbij, zijn dan ook nadrukkelijk concepten die verder overleg en afstemming vragen met alle betrokkenen.

De notitie is te zien als één van de bestanddelen van die integrale aanpak waaraan eerder gerefereerd werd. In deze notitie, in gezamenlijkheid opgesteld met de VNG, worden de praktische gevolgen beschreven van de Twm voor de voorzitters veiligheidsregio, het Veiligheidsberaad en de gemeenten (burgemeesters, colleges en gemeenteraden). De notitie gaat in op een aantal concrete vragen die eerder door het Veiligheidsberaad zijn benoemd. Daarnaast wordt het voorstel gedaan te komen tot een model-beleidskader dat gehanteerd kan worden om in de veiligheidsregio en binnen gemeenten afspraken te maken. Tot slot wordt voorgesteld een koppeling te maken tussen de routekaart die door het Kabinet is vastgesteld en de verantwoordelijkheden na inwerkingtreding van de Twm: hiermee wordt inzichtelijk welke bestuurslaag wanneer primair aan zet is.

Toelichting

Uitgangspunten Twm

De Twm kent twee belangrijke uitgangspunten. In de eerste plaats beoogt de tijdelijke wet de wettelijke basis van de virusbestrijding te versterken door deze niet langer te baseren op noodverordeningen, maar op ministeriële regelingen. Bij de totstandkoming van die regelingen wordt in belangrijke mate de werkwijze gevolgd die past bij een parlementaire democratie, met meer ruimte voor de wetgever *in casu* de Tweede Kamer. Het door de Tweede Kamer aangenomen amendement met betrekking tot het laten vervallen van de vangnetbepaling uit de Twm, is een extra bevestiging hiervan.

In de tweede plaats beoogt de tijdelijke wet de positie van het lokale bestuur en de lokale democratie in het bestrijden van de (gevolgen van) het virus, te versterken. Door de inwerkingstelling van de Twm worden de bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van het verlenen van ontheffingen van landelijke regels, het geven van aanwijzingen en bevelen en handhaving inzake de bestrijding van het covid-virus, belegd bij de burgemeester. Hiermee wordt een terugkeer beoogd naar normale interbestuurlijke verhoudingen.

In de huidige praktijk is er sprake van landelijke maatregelen, namelijk een gedeeltelijke lockdown met als mogelijk scenario een volledige lockdown. De routekaart die recent is gepresenteerd door de Rijksoverheid geeft ook een situatie weer waarin sprake is van

opschalen en afschalen van maatregelen. Voor de invulling van op- en afschaling van bevoegdheden wordt in bijlage II van deze notitie "routekaart bestuurlijk op- en afschalen" een eerste suggestie gedaan. De minister van VWS heeft de bevoegdheid in een ministeriële regeling vast te leggen op welk niveau de maatregelen gelden, en de bevoegdheden die in de Twm zijn belegd bij de burgemeester, tijdelijk bij de voorzitter VR te beleggen.

De wet zoals die door de Staten-Generaal is aangenomen gaat uit van een driedeling die als volgt is weer te geven:

- *Regie bij het Rijk*
 - > De regie op (het besluit over) de maatregelen berust bij het Rijk, i.c. de minister van VWS in afstemming met de minister van BZK en JenV en andere ministers voor zover het maatregelen zijn die hun beleidsdomein betreffen. De minister van VWS besluit over de regionale inschaling, de ministers van VWS, BZK en JenV besluiten over de inhoud van de ministeriële regeling. Deze wordt vervolgens voorgelegd aan het parlement.
 - >
- *Burgemeester: differentiatie in afschalingssituatie*
 - > Lokaal maatwerk gaat in de Twm over ontheffingen, toezicht en handhaving, niet over maatregelen. Concretisering van de maatregelen uit de Twm worden in een ministeriële regeling opgenomen die door de Minister van VWS wordt vastgesteld.
 - > Lokale differentiatie is mogelijk in sterkere mate aan de orde in situaties waarin maatregelen afgeschaald zijn. De burgemeesters zijn zelf verantwoordelijk voor onderlinge afstemming.
- *Voorzitter veiligheidsregio: Coördinatie in de regio*
 - > De voorzitter veiligheidsregio heeft een coördinerende rol bij onder andere de afstemming over lokale besluiten en de bestuurlijke handhaving daarvan. Op grond van artikel 39 Wvr zijn de voorzitters veiligheidsregio verplicht een regionaal beleidsteam bijeen te roepen in casu: bijeengeroepen te houden (tweede lid) en een operationeel leider aan te wijzen (derde lid). Op grond van artikel 58s, tweede lid, Twm heeft de voorzitter veiligheidsregio een centrale rol in de informatievoorziening van de burgemeester naar de minister van VWS,

Voor een volledig overzicht van verantwoordelijkheden en bevoegdheden wordt verwezen naar bijlage II

Praktische werkwijze onder de Twm:

Waar het nu om gaat is te bepalen hoe we onze werkwijze tijdens de nieuwe wet praktisch vormgeven.

GRIP-situatie

Aan het begin van de huidige covid-19 crisis is in het Veiligheidsberaad afgesproken één landelijke lijn te hanteren ten aanzien van de GRIP-procedure, namelijk alle regio's in GRIP 4. GRIP 4 was noodzakelijk om als voorzitters van de Veiligheidsregio's noodverordeningen af te kunnen kondigen. Nu het de bedoeling is de regels niet langer via noodverordeningen juridisch bindend te maken, maar via een ministeriële regeling, is het daarvoor niet langer noodzakelijk in GRIP 4 te blijven. Ook het feit dat volgens de wet een RBT in stand moet worden gehouden en

de voorzitter van de Veiligheidsregio het opperbevel blijft houden (over de GHOR bijvoorbeeld), hoeft op zich nog niet dwingend te betekenen dat GRIP 4 moet worden behouden. Waar de minister in zijn regeling, zolang de besmettingscijfers nog zo hoog zijn geen ruimte wil geven voor regionale differentiatie en lokale/regionale besluiten op grond van de wet (onthefingen/aanwijzingen), lijkt het echter logisch - mede gezien de gewenste eenheid van beleid - de GRIP-4 status wel te handhaven, ook al zijn er op grond van de Twm slechts beperkte directe bevoegdheden bij de Voorzitters van de Veiligheidsregio's belegd (de bevoegdheid noodverordeningen af te kondigen op grond van art 176 gemeentewet), het vervullen van het opperbevel en zorgdragen voor de communicatie. Het zou goed zijn als de betrokken ministers (VWS, BZK en JenV) deze lijn zouden onderschrijven.

De minister van VWS zou in dit kader eventueel ook kunnen worden verzocht om conform artikel 58d van de Twm, de bevoegdheden van de burgemeesters zolang de inschalings situatie van de regio 'ernstig' of 'zeer ernstig is' te beleggen bij de voorzitters van de Veiligheidsregio's.

Coördinerende rol voorzitter veiligheidsregio

Zodra afgeschaald kan worden naar GRIP2/3 of er zonder GRIP wordt gewerkt (dus bij de inschalingsniveaus 'zorgelijk en waakzaam', wordt de rol van de voorzitter veiligheidsregio conform de Twm een coördinerende en gaan de opgeschaalde bevoegdheden weer terug naar het lokale niveau. Het is te verwachten dan alsdan de minister ook meer ruimte zal bieden voor lokale onthefingen en aanwijzingen. Het RBT wordt dan een puur afstemmingsoverleg, waarbij de mate waarin eenheid van optreden gewenst wordt geacht via afspraken moet worden bepaald. Een beleidskader, zoals hierna wordt besproken zou daarbij behulpzaam kunnen zijn.

Voorstel:

- Spreek als landelijke lijn af binnen VB en VNG om, zolang er sprake is van het inschalingspredicaat 'zeer ernstig', in GRIP 4 te blijven.
- De ministers van VWS, BZK en JenV te verzoeken deze lijn te onderschrijven.
- Werk de rol van de voorzitter nader uit waar het gaat om de situatie waarin er sprake is van GRIP 4 en de situaties waarbij daar niet langer sprake van is.

Model-beleidskader

In het Veiligheidsberaad van 19 oktober is gesproken over een beleidskader of convenant dat regio's zouden kunnen opstellen om afspraken vast te leggen. Het is in het kader van bestuurlijke continuïteit, transparantie en verwachtingenmanagement richting betrokken bestuurslagen en de samenleving, wenselijk om zoveel mogelijk vóór inwerkingtreding van de Twm (naar verwachting in de week van 23 november of 1 december 2020) dergelijke afspraken te maken. Het lijkt wenselijk een modelbeleidskader op zowel regionaal als lokaal niveau te ontwikkelen. Beide modellen worden uitgewerkt door respectievelijk het Veiligheidsberaad en de VNG. Het regionale kader wordt door het Veiligheidsberaad aan de regio's aangeboden. Het lokale kader wordt via de VNG aan de gemeenten aangeboden. Afhankelijk van de inschaling van de regio op de routekaart kan de vaststellingsprocedure binnen een regio of binnen een gemeente verschillen.

Een regionaal model-beleidskader zou onder meer de volgende elementen kunnen bevatten:

- Communicatie en verantwoording
- Informatievoorziening: rol van voorzitter VR cf. Twm
- Coördinatie RBT
- GRIP 4

- Ontheffingen
- Handhaving
- Aanwijzen plaatsen

Wil het Veiligheidsberaad een model beleidskader laten uitwerken, en zo ja welke onderdelen zouden hier in ieder geval in terug kunnen komen?

Coördinerende rol Veiligheidsberaad

De minister legt in de nota naar aanleiding van het verslag het tot stand komen van ministeriële regeling als volgt toe: "Met het Veiligheidsberaad en de VNG zal op korte termijn overleg plaatsvinden over de wijze waarop de betrokkenheid van de veiligheidsregio's en gemeenten bij de totstandkoming van de ministeriële regelingen het beste structureel vorm kan krijgen. Een mogelijkheid is dus om als VB in stand te blijven als afstemmingsoverleg met de betrokken minister over o.a. ministeriële regelingen."¹

Voorstel is om de coördinerende rol van het Veiligheidsberaad te continueren als afstemmingsoverleg met de minister over ministeriële regelingen.

Advies en besluitvorming

Historie

Gremium	Datum	Inhoud besluit
Veiligheidsberaad	19-10-2020	Instellen van een commissie die een vervolgesprek voorbereidt.

Bijlagen

- I) Concept-Veelgestelde vragen
- II) Concept Routekaart bestuurlijk op- en afschalen

¹ Nota naar aanleiding van het verslag, pagina 82. [Hier](#) te raadplegen.